

H Í R E K

Német könyvtárosdelegáció Magyarországon. 1960. június 9-től 23-ig négy tagú könyvtárosdelegáció járt Magyarországon a Német Demokratikus Köztársaságból: Kurt BRÜCKMANN, a NDK Felső- és Szakoktatási Államtitkársága könyvtári osztályának vezetője, Horst BUNKE, a lipcsei egyetemi könyvtár helyettes igazgatója, Gerhard HESSE, a lipcsei Német Könyvtár katalogizálási osztályának vezetője és Dr. Charlotte BODEN asszony, a drezdai Közlekedési Főiskola könyvtárának osztályvezetője. Nevezettek célja az volt, hogy általánosan tájékozódjanak a magyar könyvtárügy helyzetéről, eredményeiről és jelenlegi problémáiról. Programjukat a Művelődésügyi Minisztérium Könyvtári Osztálya állította össze, az osztály vezetője és munkatársai igen barátságos és meleg légkört biztosítottak a német kollegák számára és gondoskodtak a tanulmányút zökkenőmentes lebonyolításáról. Résztvett a rendezés és különösen a tolmácsolás munkájában a Kulturkapcsolatok Intézete is.

A német könyvtárosok sorra látogatták a következő nagy budapesti könyvtárakat: Országos Széchényi Könyvtár, Egyetemi Könyvtár, Műszaki Egyetem Központi Könyvtára, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Országgyűlési Könyvtár, Országos Műszaki Könyvtár, Közgazdaságtudományi Egyetem Központi Könyvtára, Gorkij Könyvtár. Több könyvtárban részleteiben is tanulmányozták a munkát. A látogatás egybeesett a Könyvtártudományi és Módszertani Központ által rendezett könyvtártudományi ankéttal, amelyen BRÜCKMANN elvtárs is felszólalt. A programba tartozott még BRÜCKMANN elvtárs előadása a Magyar Könyvtárosok Szabó Ervin Körében, amelynek során a hallgatóság áttekintést kapott a Német Demokratikus Köztársaság tudományos könyvtárügyének jelenlegi helyzetéről, a szocialista könyvtárpolitika előrehaladottságá-

ról és a távlati tervekről. Az Országos Széchényi Könyvtárban külön összejevetel keretében a német kollegák a kérdésekre részletes válaszokat adtak, majd maguk is felvetettek időszerű könyvtárügyi kérdéseket.

A német delegáció könyvtárügyünk fény- és árnyoldalairól egyaránt benyomásokat szerzett. A látogatást lezáró minisztériumi beszélgetés során kedvező tapasztalataink közül kiemelték könyvtáraink viszonylagos technikai fejlettségét, a sokszorosító és fotoberezdeségek elterjedtségét, az állományok feltárása terén tapasztalt sokféleséget, az élénk kiadói és dokumentációs tevékenységet.

A vendégek igen jó szakmai benyomásokat szereztek a Szegedi Egyetemi Könyvtárban tett látogatásuk során. A másik két vidéki út (Eger—Mátra és Székesfehérvár—Veszprém—Balaton) a magyar tájak szépségeit tárta fel előttük, a Szabó Ervin kör fogadása és a búcsúvacsora pedig a fehér asztal mellett hozta őket közelebb könyvtáraink vezető munkatársaihoz.

A delegáció látogatása és tapasztalataiban gazdag programja — ideértve a magyar könyvtárak pártszervezeteivel folytatott beható eszmecseréket is — jó példája volt a szocialista könyvtárügy felépítésén fáradozó két ország baráti együttműködésének.

G. I.

Az UNESCO könyvtári közlönye (*Bulletin for Libraries*) 1960-tól kéthavonta jelenik meg az eddigi évi 8 szám helyett. E változás lehetővé teszi, hogy egy-egy évfolyam terjedelme növekedjék és tartalma gazdagodjék anélkül, hogy az előfizetési díjat emelni kellene. A folyó évben a folyóirat az eddiginél több elvi és nemzetközi jelentőségű cikket fog közölni az időszerű könyvtári és dokumentációs prob-

lémákról, több lesz az új könyvtár építésekkel kapcsolatos terv és fénykép, bővebb lesz a könyvtártudomány terén folyó kutatások ismertetése stb. Cikkek jelentek meg illetőleg várhatóak pl. arról, hogy helyettesíthetők-e a folyóiratok másféle tudományos közlési módszerrel, továbbá a délszajai könyvtárakról, az ETO jelenlegi helyzetéről, a dokumentációs célú reprodukciós eljárások összefoglalásáról stb. A folyóirat a jövőben is ad majd leíró jellegű ismertetéseket a gyorsan fejlődő országok könyvtáiról.

Folytatódni fog a csere- és felajánlási rovat is, melyek igen alkalmasak új cserekapcsolatok létesítésére, esetleg kiadványok ingyenes átvételére illetőleg a felesleges anyag felajánlására.

A *Bulletin* szerkesztősége egyébként szívesen vesz át az egyes országoktól könyvtári, bibliográfiai vagy dokumentációs vonatkozású közleményeket, különösen ha azok más országok könyvtárosaiból is érdekelhetik. Ilyenek például az időt és munkát megtakarító új berendezések ismertetései, a modern követelményekhez igazodó újrendszerű katalogizálás, a mikroreprodukciós eljárások alkalmazása, stb.

A folyóirat orosz, francia, angol és spanyol nyelven jelenik meg.

GOMBOCZ ISTVÁN

Az egyetemi könyvtárak konferenciája

A nagymúltú egyetemi könyvtárak, minthogy az egyetemi oktatás tematikája egyetemes volt, az „universitas scientiarum” hordozói voltak állományukban, funkcióikban egyaránt. A tudományok szükségszerű differenciálódása, az universitas scientiarum felbomlása, a konkrét szűkszakterületen teljes könyvanyagra való igény ezeket a nagy hagyományú könyvtárakat világszerte problematikus helyzetbe sodorta: lehetetlenné vált számukra mindent a teljesség igényével gyűjteni, s a tradicionális munkamódszerek sem tartottak lépést a modern kutatási igényekkel. Az egyetemes jellegből adódó óriási könyvanyag visszahúzó erőként jelentkezett, pl. helyhiányt okozott, a feltárás modern követelményeinek nem felelt meg a régi feltárási mód, a rekatologizálás pedig sok esetben megoldhatatlan feladatot jelentett már csak az anyag mennyiségénél fogva is, s mindez elvonta az erőket (anyag gyors, hatékony beszerzésétől, feldolgozásától és olvastatásától). A modern tudományos igényeket egyre inkább az egyetemeken gyorsan fejlődő kis szakkönyv-

tárak, az intézeti könyvtárak elégitették ki. Sok helyen (pl. Csehszlovákiában, Franciaországban, Olaszországban) a nagy egyetemi könyvtárak már csak formálisan, nevükben viselték az egyetemi jellegét, az egyetem oktatási és tudományos kutatási feladatainak támogatása kiesüszott a kezükből s átkerült az intézeti szakkönyvtárak hatáskörébe. Itt jelentkezik aztán a probléma elvi és gazdaságossági szinten olyan erővel, hogy világszerte három évtizede foglalkoztatja a könyvtáros társadalmat ennek a kérdésnek a megoldása.

A kérdés elvi vetülete a tudományok differenciálódása után napjainkban egyre erősödő integrációs törekvések könyvtári szinten való jelentkezése. Ki tudja-e elégíteni az egyes szűk szakterületen ugyan teljességgel rendelkező, de éppen ezért az egészben csak egy részt képviselő szakkönyvtár az egyre inkább mindennek mindennel való összefüggését felfedező tudományos kutatást? A válasz egyre felismerhetőbben a már-már muzeális szerepkörbe szorult nagy könyvtárak nélkülözhetetlenségét hangsúlyozza.

A gazdaságosság elve pedig a rengeteg párhuzamos könyvanyag, szétforgácsolt könyvtárosi energiák egyre szorosabb centralizációját sürgeti; s a korszerű egyetemi könyvtárat a Szovjetunióban és Amerikában is ennek jegyében valósítják meg.

Külön konkrét vonatkozást adott nálunk a kérdésnek az 1956. évi könyvtári törvény, amely az egyetemi könyvtárakat intézeti könyvtáraink hálózati központjaivá rendeli. A jelentkező elvi és gyakorlati könyvtárszervezési kérdések részletek bemenő vizsgálatára a Könyvtártudományi és Módszertani Központ a tudományos könyvtárak között elsőnek ennek a könyvtártípusnak problémáit kívánta megragadni, részben az egyetemi könyvtárak országos fontossága, mind tudományos, mind nevelői funkciójukból folyó jelentősége miatt, részben pedig azért, mert a kérdés beható átgondolása világszerte folyik, s a problémák a legelősebben itt mutatkoztak meg. Gyakorlati szempontból pedig az ezen a területen születő eredmények sok esetben általánosíthatók egyéb könyvtári hálózatokra alkalmazva is.

Az OKT és a KMK együttes rendezésében a fenti gondolatok jegyében ült össze 1959. december 10—12-én Szegeden az egyetemi könyvtárosok konferenciája, melyen a könyvtárosokon kívül egyetemi professzorok, docensek és tanárségedek, tanszéki könyvtárosok és az ország hálózati központjainak képviselői is részt vet-

tek. Új utakat kívántunk törni a konferencia-rendezés módszerében is, amennyiben igyekeztünk a konferenciát úgy előkészíteni, hogy a tanácskozások mind a hazai helyzet, mind pedig a külföldi eredmények és vélemények ismeretében folyjanak le. Ezért kérdőívek segítségével begyűjtöttük a hazai egyetemi és főiskolai könyvtárak fontosabb adatait, és statisztikai összeállítást készítettünk belőlük, a külföldi idevágó irodalomból pedig irodalmi szemlélet állítottunk össze a konferencia résztvevői számára.

A konferencia első napjának tárgyát „Egyetem és könyvtára” címmel MÁTRAI László, az Egyetemi Könyvtár főigazgatója adta elő. Az előadás gazdag anyagból legfontosabbként emeljük ki azt a gondolatot, hogy az elterjedt üres mennyiségi szemlélet helyébe a minőségi elvnek, a tudatos, átgondolt állománygyarapításnak, az állomány tudományos elemzésének kell kerülnie. Az országos könyvtárügyön belül az egyetemi könyvtáraknak az egyetemi profilon túlmenően egy-egy tudományág gyűjtését és bibliográfiai, dokumentációs gondozását kell vállalniok. Előadásához HALÁSZ Pál pécsi egyetemi tanár és BASS Emil műegyetemi tanár korreferátuma hangzott el.

A második nap „Centralizáció és decentralizáció” címen Csűrny István, a debreceni Egyetemi Könyvtár igazgatója a központi könyvtár és az intézeti könyvtárak viszonyáról, szervezetének problémáiról tartott előadást. A rendkívül színvonalas referátum az egyetemi könyvtár országos és egyetemi funkciói, a gyűjtőköri egyetemesség és specializáció, a szervezeti és könyvtárökonómiai ellentmondások elemzése után a konkrét egyetemi szükségleteket mérte fel, amelyeknek értelmében az állapítható meg, hogy az „egyetemnek olyan könyvtárra (könyvtárakra, könyvtárhálózatra) van szüksége, amely egyaránt kielégíti a tudományos kutatás és oktatás, a tanulmányok szükségleteit”. E cél elérése érdekében a központi egyetemi könyvtáraknak kell átmenniük lényeges szervezeti reformon, amely az eddigi szemléletmód megváltoztatását tükrözi. A funkcionális szemlélet értelmében a gyűjteményeket a tudományos szükségleteknek megfelelően, tudománycsoportokra kell decentralizálni (a központi könyvtár épületén belül). A szakosított, gazdag szabadpolcos kézikönyvtárakkal rendelkező olvasótermek és referenciszolgálatok a tudományok összefüggését egy-egy nagy területen belül szemléltetik, s ugyanakkor a szakkönyvtári használat előnyeit is biztosítják. Az

intézeti könyvtárak viszonylatában pedig a technikai munkafolyamatok racionális centralizálásának, a könyvtárosi szempontoknak kell érvényesülniök.

GORTVAY György, az Orvosegyetemi Könyvtár és Orvosi Dokumentációs Központ igazgatója az orvosi, WALLESHAUSEN Gyula pedig a mezőgazdasági szakegyetemek felől nézve vetették fel a problémákat korreferátumukban.

A harmadik napon a konferencia előadásaiban és számos hozzászólásában elhangzott és összefoglalt határozatok vitája zajlott le. A határozatok azon az alapelven épülnek fel, amely az egész konferencia vezérmotívuma volt, hogy *egy egyetem egész könyvtárügye egységként szemlélendő*.

Az egyetemi könyvtárak kérdéskomplexumában ez a konferencia az intenzív munka kezdetét jelenti csak. Munkabizottság alakult a konferencia anyaga alapján tervezet elkészítésére, amely a felsőoktatási intézmények aktuális könyvtári kérdéseit volna hivatva rendezni.

HORVÁTH MAGDA

A Külföldi Folyóiratok Központi Címjegyzéke (KFKC). Az Országos Könyvtárügyi Tanács nemrég körlevélben szólította fel a könyvtárakat teljes külföldi folyóirat-állományuk bejelentésére. A Tanács felhívása nyomán kiépülő központi nyilvántartás, illetve a nyomtatásban is közreadandó címjegyzék könyvtárügyünk régi tartozását hivatott leróni.

A periodikus kiadványok lelőhely-katalógusa a kutatás és tudományos munka fontos segédeszköze; készítése mindennél a világon a könyvtárak elsőrendű feladata. A hazánkban eddig megjelent részleges lelőhely-katalógusok (1928. év, 1935. év, 1945—1948. időszak, egyes tudományágak speciális jegyzékei) mindinkább felhívták a figyelmet teljes külföldi folyóirat-állományunkat feltüntető címjegyzék kiadásának szükségességére.¹ Ennek a kiadványnak, a *Külföldi Folyóiratok Központi Címjegyzékének*, a (KFKC) az előkészítést sürgette, fontosságát átérzve, 1954 óta a MTA Könyvtártudományi Bizottsága 1958-ban — DEZSÉNYI Béla vezetésével — négytagú szerkesztő bizottságot alakított, 1960-ra pedig az Akadémia céltámogatást biztosított a kiadvány előkészítő munkálatai számára. A szerkesztő bizottság időközben kidolgozta az anyaggyűjtés, a nyilvántartás és a szerkesztés elvi és technikai szabályait.

¹ A kérdés magyarországi és külföldi történetét lásd részletesen: SZ. NÉMETH Mária: *A központi folyóirat címjegyzék kérdései*. Bp. 1959.

Az Országos Könyvtárügyi Tanács körlevele arra szólítja fel a könyvtárakat, hogy határidőig jelentsek be az Országos Széchényi Könyvtárnak a tulajdonukban levő — a XVII. századtól 1959. december 31-ig megjelent — külföldi folyóiratokat. A bejelentés szempontjából folyóiratnak minősítendő a nem folyóirat jellegű időszaki kiadványok is (évkönyvek, egyetemek, akadémiák, tudományos intézetek stb. időszakos kiadványai). A folyóiratok körének ezen kiterjesztése, mely külföldön is mind általánosabb, különös gondot kíván a bejelentő könyvtárhoz és a szerkesztőgtől egyaránt. Számos könyvtár ugyanis az évkönyvszerű vagy nem rendszeresen megjelenő időszakos kiadványokat könyvként kezelte vagy kezeli. Nem szerepelnek viszont a tervezett kiadványban az újságok (napi- és hetilapok, élelapok stb.); felvételük a katalógus anyaggyűjtési szakaszát jelentősen késleltetné. A külföldi — és a magyar! — újságok lelőhely-jegyzékek közreadása későbbi, bár nem kevésbé fontos feladat marad.

A körlevél melléklete a bejelentés címléírás szabályzata. A könyvtárak bejelentéseiket *rövidített címléírással* is megtehetik (cím, megjelenési hely, meglévő évfolyamok feltüntetése). A teljes címléírást (az ún. *alapecímléírást*) a bejelentés alapján a szerkesztőség készíti el egyéb bejelentésekkel, valamint bibliográfiai forrásokkal való egyeztetés útján, szükség esetén a folyóirat kézbevitelével is (Cím, alcím, közreadó, címváltozás esetén előbbi vagy utóbbi cím, megjelenési hely(ek), meglévő évfolyamok, több éves tartalommutatók feltüntetése, megjegyzések, mint előzmény, folytatás, főlapp, társalap, idegen nyelvű kiadások stb.). Ez a megoldás könnyíti a könyvtárak feladatán és a párhuzamos munkának is elejét veszi.

A könyvtárak bejelentései alapján — első eredményként — 1961 végére — már cédulakatalógus állhat rendelkezésre felvilágosítási célokra az Országos Széchényi Könyvtárban. Ezzel a KFKC már e korai szakaszban is ellátja legfontosabb feladatát: a kutatás segédeszköze lehet, közvetve hiányokra hívhatja fel a figyelmet, elősegítheti a tervszerű beszerzést. Második lépésként a cédulakatalógus anyaga sajtó alá rendezve, kötetként jelenik meg. Minél hamarabb tesszünk eleget a könyvtárak a bejelentésnek, annál korábban kerülhet erre sor.

Több könyvtár, illetve hálózat már 1959 folyamán vagy még előbb bejelentette teljes külföldi folyóirat-állományát az Országos Széchényi Könyvtár felkérésére. 1959 végéig 12 861 címléírás érkezett

be az Agrártudományi Egyetem Könyvtáráról, a Pécsi Tudományegyetem Könyvtáráról és az Állami Gorkij Könyvtártól a Szegedi Somogyi Könyvtártól, valamint megyei könyvtártól, az Országos Széchényi Könyvtár Hírlaptáráról. Folyamatosan küldi bejelentéseit a Műszaki Egyetem Központi Könyvtára. Több könyvtár vállalta már korábban azt, hogy bejelentését 1960 folyamán teljesíti. Számos könyvtár viszont — személyzethiány miatt vagy egyéb okokból — a bejelentés megtételéhez az Akadémia által rendelkezésre bocsátott hitelből való támogatásra, felügyeleti szervének, hálózati központjának segítségére szorult.

A *Külföldi Folyóiratok Központi Címjegyzéke* csakis könyvtáraink közös munkájának, együttműködésének eredményeként készülhet el és kerülhet sajtó alá, de gyakorlati hasznát is minden könyvtár élvezni fogja majd. Megjelenése méltó módon reprezentálja a magyar könyvtárügy egységét.

PAJKOSSY GYÖRGYNE

NDK Könyvkiállítás. A Magyar Kereskedelmi Kamara bemutató termében március 27-én kiállítás nyílt meg, mely a Német Demokratikus Köztársaság legutóbbi éveinek könyvkiadását mutatta be. Az izlésesnek, ötletesen rendezett kiállítási anyag célja a német könyvek magyarországi terjesztése.

Az NDK tudományos életének és ilyen irányú könyvkiadásának magas színvonala közismert tény, s ez a kiállított könyvanyag tetemes részét alkotó tudományos műveken keresztül mintegy összegezve és közvetlen közelségbe hozva tárult a látogatók elé. Az Akademie Verlag, a Verlag die Wirtschaft, az Aufbau Verlag és a többi kiadó is főleg tudományos könyvekkel képviseltette magát. Sok érdekes és szép kiállítású könyv érdemelne említést, mégis kiemelkednek az értékes irodalmi és irodalomtudományi művek. Az alapos és körültekintő munkával szerkesztett és összeállított GOETHE-kiadványok egész sora (köztük az *Urfaust*, a *Faust* és az írói töredékeit összehasonlító háromrészes kiadvány, GOETHE természettudományi írásainak gyűjteménye, sőt az író rajzainak gyűjteményes albuma is), a SCHILLER-évforduló sok szép könyve között nagy *Schiller-bibliográfia* és az író műveinek a munkásosztályra gyakorolt hatását vizsgáló dokumentumgyűjtemény. A könyvtártudományi kiadványok közül meg kell említeni Fritz FUNKE *Buchkunde*-

ját és a német nyomdatörténetnek *Deutsche Schriftkunst* című könyvét. A tudományos kiadványok másrészt a természet-tudományi, műszaki és orvosi könyvek hatalmas mennyisége alkotta, amelyek között sok tankönyvjellegű kézikönyv és nagy összefoglaló mű szerepelt nagy számmal.

A német könyvkiadás jelentős ténye, főleg a magyarországi Olcsó Könyvtárral való összehasonlításban, az irodalmi és ismeretterjesztő Taschenbuch-kiadványok színvonala. Olcsóságuk mellett a modern plakátművészet és könyvkötés technikáját puhafedélű borítékaikon művészen és figyelemkeltően alkalmazzák; és a papíryananyag és a nyomás szépségével együtt nagyon esztétikussá teszi ezeket a kis könyveket. Ugyanezek mondhatók el a Seven Seas Books-könyvekről, melyek az angol irodalom terjesztését szolgálják magyarázatos válogatásaikkal.

A szépirodalmi könyvek közül nem hiányoztak magyar írók (PETŐFI, MÓRICZ, VERES) műveinek német fordításai sem.

A kiállítást érdekessé és barátságossá tette a sok szép reprodukció, a hanglemezek, a Peters kiadó európaszerte ismert kottái, a szép német bélyegek, a nagy faliterképek és a szellemes kivitelű gyermekkönyvek.

A kiállított folyóiratanyag csak ízelítőt akart adni abból a hatalmas mennyiségből, amellyel a nemzetközi statisztikákban tudományos periodikákkal az NDK szerepel.

FOGARASSY MIKLÓS

Nemzetközi osztályozási értekezlet Prágában és Wiesbadenben. A Nemzetközi Dokumentációs Szövetség (FID) C 3 bizottsága 1959. december 7—8-án Wiesbadenben folytatta a 323/326 ETO szakok felülvizsgálatának 1959 szeptemberében Varsóban megkezdett munkáját. A konferencia előtt Prágában ültek össze a szocialista országok szakemberei, hogy az 1959 júliusában Budapesten megkezdett együttműködés folytatásaként álláspontjaikat előzetesen egyeztessék. A közösen kialakított véleményt azután a szocialista országok képviselői éles vita után Wiesbadenben is érvényre juttatták, és így sikerült az említett ETO szakokban olyan megoldásokat létrehozni, amelyek valamennyi résztvevő ország számára elfogadhatók voltak. Mind Prágában, mind Wiesbadenben Magyarországot LÁZÁR Péter, a Könyvtártudományi és Módszertani Központ osztály vezetője képviselte.

Nemzetközi konferencia Budapesten a kiadványcsere tárgyában. Az UNESCO felkérésére Magyarország vállalkozott arra, hogy 1960 őszén Budapestre az európai országok részvételével nemzetközi konferenciát hív össze a kiadványcsere időszerű kérdéseinek megvitatására. Az ideiglenes napirend szerint a konferencia a következő témákkal fog foglalkozni: a nemzetközi kiadványcsere jelenlegi helyzete és jövőbeli fejlődési iránya; a nemzeti csereközpontok szervezete, működése és személyzeti követelményei; az országos cseretevékenység koordinációja (e téma kidolgozására Magyarországot kérték fel, a munka el is készült); a könyvtárközi központok kifejlődése és a főpéldányok cseréje; a csereműködés decentralizációja; a csere útjában álló akadályok; a cseregyakorlat szabványosítása. A rendezés munkáját a magyar UNESCO Bizottság, a Művelődésügyi Minisztérium, a Kultúrkapcsolatok Intézete és az Orsz. Széchényi Könyvtár Nemzetközi Csereszolgálata megkezdte a konferenciára vissza fogunk térni.

Az Orsz. Széchényi Könyvtár szerződése az UNESCO-val. A Magyar Könyvszemle 1960. évi I. számában hír jelent meg az UNESCO bibliográfiai munkájának új fejleményei sorában arról, hogy az UNESCO pénzügyi támogatást fog nyújtani a Magyarországra járó külföldi folyóiratok lelőhely-bibliográfiájának tervezett kiadásához. Minthogy azonban e művel kapcsolatban előre nem látott nehézségek merültek fel, új megállapodás jött létre, melynek értelmében az UNESCO a változatlan összegű hozzájárulást a *Magyar bibliográfiák bibliográfiája 1958—60* c. kiadványhoz fogja nyújtani, mely folytatása lesz a mostanában kiadásra kerülő és az előző éveket átfogó összeállításnak.

Új albán bibliográfiák. A tiranai Nemzeti Könyvtár, amely egyúttal a nemzetközi csere és kölcsönzés albániai központja, 1959-ben megkezdte az albán nemzeti bibliográfia szerkesztését. Eddig már megjelent a *Bibliografia e librit shqip per vitet 1945—1957*, Tiranë, 1959. 184 l. (Az albán könyv bibliográfiája) című kumulatív mű, valamint a *Bibliografia vepra origjinale dhe perkthime be vitit 1958*, Tiranë, 1959. 43 l. (Az 1958-ban megjelent eredeti és fordított művek bibliográfiája) c. munka. A nemzeti könyvtár ugyanakkor megkezdte az 1944 előtti művek retro-

Spektív nemzeti bibliográfiájának összeállítását is. Ilyenformán a szocialista Albánia könyvtárügye sok évtized mulasztását fogja fokról fokra pótolni.

Az arab országok könyvtárügyi összejövele. Az Egyesült Arab Köztársaság, Irak, Jordánia, Libanon, Marokkó, Szudán, Szudán és Tunézia képviselői 1959 decemberében Beirutban összejevetelt rendeztek országai közös könyvtárügyi kérdéseinek megvitatása céljából. A konferenciára számos érdekes referátumot nyújtottak be, majd ezeket részletesen megvittatták. Így többek között foglalkoztak a kiadványcsere, a cserközpontok a nemzeti, egyetemi és szakkönyvtárak, a katalogizálás, az osztályozás, a könyvtárosképzés, a világnyelven kiadott könyvjegyzékek, a közművelődési és iskolai könyvtárak és az egyes országokban felállítandó nemzeti bibliográfiai csoportok kérdéseivel.

A szovjet tudományos és műszaki könyvtárosok konferenciája. 1959 júliusában 350 szovjet műszaki és tudományos könyvtáros tartott összejevetelt Moszkvában, főleg a műszaki könyvtárak időszerű szervezeti kérdéseinek megvitatása céljából. Elhatározták, hogy azt a rendszert, mely szerint a vállalati műszaki könyvtárak eddig a szakminisztériumaihoz tartoztak, megváltoztatják, és a könyvtárakat az egyes területek és köztársaságok Nemzeti Gazdasági Tanácsainak, ill. a területi központi műszaki könyvtárak felügyelete alá helyezik. A moszkvai Össz-szövevényi Tudományos Műszaki Könyvtár az egész hálózat működését fogja koordinálni. A konferencia egyébként igen részletesen megvittatta a műszaki könyvtárügyi munka valamennyi fontos problémáját és számos határozatot hozott a szolgálat tökéletesítésére. Mint érdekes eredmény említendő még az a döntés, mely szerint a *Szovjetunió műszaki könyvtárjai* címmel új folyóirat, *A műszaki irodalom hírei* címmel pedig új bibliográfiai tájékoztató fog megjelenni.

GOMBOCZ ISTVÁN

Orvostudományi Dokumentációs Központból Országos Orvostudományi Könyvtár és Dokumentációs Központot (OOK) épít fel.

A miniszteri utasítást nagy várakozás és hosszas tárgyalások előzték meg, hiszen az 1956. évi könyvtári törvény rendelkezéseinek végrehajtása történik meg ezen az eddig meglehetősen elhanyagolt területen. A hálózat megalakítását megnehezítette az a körülmény, hogy nem volt az országban olyan országos jellegű szakkönyvtár, amely a hálózati központ feladatait elvállalhatta volna. Az utasítás ezért úgy oldotta meg végül a kérdést, hogy nem alapított új könyvtárat, hanem az eddigi országos jellegű dokumentációs munkát végző Orvostudományi Dokumentációs Központ szervezetére építi fel a hálózati központot. A központ munkájában a legnagyobb állománnyal rendelkező szakkönyvtár, a Budapesti Orvostudományi Egyetem Könyvtárának gyűjteményére támaszkodik. A két intézmény között ezért szoros együttműködést kell kialakítani. Ezt meg fogja könnyíteni az, hogy — a tervek szerint — a hálózati központ is az Üllői út 26. szám alá költözik, amint az egyetem az egész épületet a könyvtár céljaira tudja átengedni.

A hálózati központ feladatai közé tartozik — a hálózat tényleges megszervezése és állandó módszertani támogatása mellett — országos jellegű szakmai dokumentáció folytatása, szakmai KC-k felállítása, a hálózaton belüli duplumcsere megszervezése stb. Külön ki kell emelni, hogy a hálózathoz tartozó könyvtárak külföldi könyv- és folyóiratrendeléseit is a központ koordinálja és hagyja majd jóvá. Ez lehetővé teszi a hálózathoz tartozó könyvtárak állományának tervszerű fejlesztését, egyben megkönnyíti a KC-k vezetését.

A hálózathoz tartozó könyvtárak alközpontok köré csoportosítása lényegében a területi elv alapján történik. Alközpontok lesznek a megyei kórházak könyvtárjai, illetve Budapesten a négy területi kórház könyvtára. Így a könyvtári hálózat hatékonyabban tudja majd támogatni az orvostovábbképzést, amelynek vidéki központjai szintén a megyei kórházak. Ezekhez az alközpontokhoz tartozik a megyében (Budapesten a területen levő valamennyi egészségügyi intézmény könyvtára. Természetesen az egyetemek könyvtárjai külön alközpontjai lesznek az egyetemi intézetek és klinikák könyvtárainak. Alközpont lesz végül az Országos Közegészségügyi Intézet könyvtára, hozzá tartozik majd néhány kutatóintézeti könyv-

Megalakult az Országos Orvostudományi Könyvtár. Az egészségügyi miniszter f. évi július 1-én kelt utasítása elrendeli az orvostudományi könyvtári hálózat létrehozását, s hálózati központul az eddigi

tár, továbbá a szervezeten is elárrendelt Közegészségügyi és Járványügyi Állomások könyvtárai.

Az országos feladatok irányítására a miniszteri utasítás az Országos Orvostudományi Könyvtár mellé tanácsadó szervként Országos Orvostudományi Könyvtári Tanács megszervezését rendeli el. A Tanácsban a legfontosabb egészségügyi intézmények szakemberei fognak résztvenni.

A miniszteri utasítás igen széleskörű és sokrétű feladatok ellátásával bízta meg az Országos Orvostudományi Könyvtárat. Ennek a sok feladatnak az ellátása először is tervszerű szervező munkát igényel. A hálózatban nagy szerephez jutó területi alközpontok jelenleg többnyire még szerény állománnyal (1 000—5000/kötet) rendelkező, s nem egy helyen kellően nem gondozott könyvtárak. A hálózat számos alközpontjában egyelőre nem dolgozik főfoglalkozású könyvtáros. A miniszteri utasítás előírja, hogy milyen könyvtárakban hány főnyi személyzet beállítása szükséges. A fokozatosan beállítandó könyvtárosok jelentős része azonban bizonyára nem rendelkezik majd kellő szakismeretekkel. A központnak egyik igen fontos feladata lesz a szakmai képzés megszervezése, hogy az alközpontok valóban betölthessék azt a szerepet, amelyet az utasítás számukra előír.

A hálózati központban eleinte a szervezési és módszertani munkának igen nagy szerep jut. Az orvosi könyvtári hálózat később alakult ki, mint a többi hálózat. Ez az időbeli elmaradás azt az előnyt jelenti, hogy a gyakorlatban a legjobban bevált módszerek átvételére kerülhet sor, nem kell a kísérletezéssel időt és energiát vesztegetni. Az Országos Orvostudományi Könyvtár ezért a legszorosabb kapcsolatot igyekszik kiépíteni a könyvtártudományi és Módszertani Központtal, valamint a többi hálózati központtal, hogy az eddigi szervezési tapasztalatokat átvegye. Az egyik első eredmény ezen a téren az a hasznos megbeszélés volt, amely a KMK, az Országos Műszaki Könyvtár és az Országos Mezőgazdasági Könyvtár szakemberei és az Országos Orvostudományi Könyvtár szervezési osztályának munkatársai részvételével lefolyt. Az együttműködés további jele, hogy a megindítandó *Orvosi Könyvtárügyi Szemle* szerkesztőbizottságában a KMK képviselője is helyet foglal, s már az első számban számos cikk fog megjelenni a KMK szakembereitől.

A „legfiatalabb” hálózati központ munkatársai nehéz feladat előtt állanak. A nagyobb érdeklődésre számot tartó problémákról, az elért eredményekről majd a *Magyar Könyvszemle* hasábjain is igyekszünk beszámolni.

DÖRNYEI SÁNDORNÉ